

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 (จีน-ไทย-อังกฤษ) (16)

ธวัช บุรณถาวรสม

หวั่ง เสี่ยวเทา

สุชาติดา อโณทยานนท์

S (ต่อ)

肾阴 (shèn yīn): 肾本脏的阴液, 又称为元阴、真阴、肾水、真水。

เซินยิน: ยินไต สารเหลวยินของไต; หยวนยิน เจินยิน เซินสุ่ย หรือเจินสุ่ย ก็เรียก

kidney yin: yin fluid of the kidney, also called yuanyin, zhenyin, shenshui or zhenshui.

神驭精气 (shén yù jīng qì): 神调节脏腑的功能活动和精气血津液的代谢。

เสินยู่จิงชี: เสินกำกับลมปราณสารสำคัญ เสินปรับสมดุลและควบคุมการทำงานของอวัยวะภายในและการสันดาปของสารจำเป็น ลมปราณเลือด และสารเหลว

spirit governs essence and qi: spirit regulates the functions of *zangfu*-organs and metabolism of essence, *qi*, blood, and *jinye*.

肾之府 (shèn zhī fǔ): 腰为肾居处的部位。

เซินจื่อฝู่: จวนไต เอวเป็นที่อยู่ของไต

house of kidney: Waist is the house of kidney

身重 (shēn zhòng): 自觉身体沉重的表现, 多由水湿所致。

เซินจิง: หนักตัว รู้สึกร่างกายหนักๆ มักเกิดจากน้ำเสีย-ความชื้น

heavy-body sensation: heavy-body sensation of the body, mostly caused by fluid-damp.

身柱 (shēn zhù): 位于脊柱区, 第3胸椎棘突下凹陷中, 后正中线上。主治: 发热, 癫狂, 惊风, 抽搐; 腰背痛; 咳嗽, 气喘等病症。

เซินจู่: จุดฝังเข็มบนแนวกึ่งกลางสันหลัง ตรงร่องใต้ปุ่มกระดูกสันหลังอกที่ 3 ข้อบ่งใช้: เป็นไข้ โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ชักในเด็ก ชักกระตุก ปวดหลังส่วนล่าง ไอ หอบ

shenzhu (GV 12): an acupoint located on the posterior midline of the back, in the depression below the 3rd thoracic spinous process. *Indications:* fever, depressive psychosis, mania, infantile convulsion, convulsion, low back pain, cough, and dyspnea.

升降相因 (shēng jiàng xiāng yīn): 脾气上升布散水谷精微与胃气下降传导食糜互为因果。

เซิงเจียงเซียงยิน: ขึ้นลงสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ระหว่างลมปราณม้ามที่ลอยขึ้นเพื่อลำเลียงสารอาหาร และน้ำกับลมปราณกระเพาะอาหารที่ลงล่างเพื่อลำเลียง

อาหารที่ย่อยแล้ว

ascending-descending relation: the relation between spleen *qi* in dispersing essence upwards, and stomach *qi* in transporting chyme downwards.

生脉散 (shēng mài sǎn): 组成: 人参、麦冬、五味子。功用: 益气生津, 敛阴止汗。主治: 气阴两伤证。

เซิงม่ายसान: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาเหรินเซิน ม่ายตง และอู๋เว่ยจื่อสรรพคุณ: เสริมลมปราณ สร้างสารเหลวเก็บกักยีน และระงับเหงื่อ ข้อบ่งใช้: ภาวะโรคสูญเสียมปราณและยีน

shengmai powder: a formula composed of *renshen*, *maidong*, and *wuweizi*. *Actions:* replenishing *qi*, producing *jinye*, restraining *yin*, and alleviating sweating. *Indication:* *qi* and *yin* depletion disease-condition.

生殖之精 (shēng zhí zhī jīng): 具有维持生殖功能活动, 繁衍生命的物质。

เซิงจื่อจื่อจิง: สารจำเป็นเจริญพันธุ์ สารที่สร้างไว้ซึ่งความสามารถในการเจริญพันธุ์

reproductive essence: the substance functioning on reproductive ability.

食窦 (shí dòu): 位于胸部, 第 5 肋间隙, 前正中线旁开 6 寸。主治: 胸满, 胁痛等病症。

สือไต่ว: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงช่องซี่โครงที่ 5 ห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 6 ชุน ข้อบ่งใช้: แน่นหน้าอกหรือปวดลิ้นข้าง

shidou (SP 17): an acupoint located on the chest, in the 5th intercostal space, 6 cun lateral to the anterior midline. *Indications:* thoracic fullness or hypochondriac pain.

湿遏热伏 (shī è rè fú): 湿邪阻遏致热不能宣

散透发。

ชื่อเอ้อเร่อฝู: ความชื้นอุดกั้นเกิดความร้อนแฝง ความชื้นอุดกั้น ทำให้ความร้อนไม่สามารถระบายออก

damp obstruction heat ambush: damp obstructs heat from dispersing outwards.

石关 (shí guān): 位于上腹部, 脐中上 3 寸, 前正中线旁开 0.5 寸。主治: 便秘, 呕吐, 多唾; 妇人胞中积聚、疼痛等病症。

สือกวาน: จุดฝังเข็มบริเวณท้อง อยู่เหนือสะดือ 3 ชุน และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 0.5 ชุน ข้อบ่งใช้: ท้องผูก อาเจียน น้ำลายมาก เนื้องอกในมดลูก และปวดมดลูก

shiguan (KI 18): an acupoint located on the upper abdomen, 3 cun above the umbilicus and 0.5 cun lateral to the anterior midline. *Indications:* constipation, vomiting, sialism, uterine lump, and uterine pain.

石门 (shí mén): 三焦之募穴。位于下腹部, 脐中下 2 寸, 前正中线上。主治: 疝气; 小便不利, 遗精, 阳痿; 妇人胞中积聚, 不孕, 月经不调, 产后恶露不尽; 水肿, 泄泻, 腹痛等病症。

สือเหมิน: จุดฝังของซานเจียว อยู่บนแนวกึ่งกลางลำตัว ด้านหน้า ไตสะดือ 2 ชุน ข้อบ่งใช้: ไล่เลื้อน ปัสสาวะลำบาก ผื่นเปียก เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ เนื้องอกในมดลูก สตรีมีบุตรยาก รอบเดือนผิดปกติ น้ำคาวปลาไม่แห้ง บวม น้ำ ท้องเสีย และปวดท้อง

shimen (CV 5): the *mu* point of the *sanjiao*, located on the anterior midline of the lower abdomen 2 cun below the umbilicus. *Indications:* hernia, difficulty in urination, wet dream, impotence, uterine lump, female infertility, irregular menstruation, prolonged lochia, edema, diarrhea, and abdominal pain.

失神者亡 (shī shén zhě wáng): 失神之人, 体弱神

衰, 抗病力弱, 病重, 预后较差。

ชื่อเส้นเจ้อหวาง: ขาดเส้นชีวิตสูญสิ้น ผู้ที่ขาดเส้นเป็น คนสุขภาพอ่อนแอ ดูดิโรย ภูมิต้านทานโรคต่ำ เมื่อเจ็บป่วยอาการจะรุนแรง การพยากรณ์โรคไม่ค่อยดี

lack of vitality moribund health: the one with lack of vitality is weak both physically and mentally, with poor resistance against diseases. When getting ill the disease will be severe with unfavorable prognosis.

十枣汤 (shí zǎo tāng): 组成: 甘遂、大戟、芫花、大枣。功用: 攻逐水饮。主治: 悬饮及水肿。

ชื่อจ้าวทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาจากน้สลาย ต้าจี้ หยวนฮวา และต้าจ้าว สรรพคุณ: ขับถ่ายน้ำเสีย ตกค้างอย่างรุนแรง (รูดายขับน้ำเสีย) ข้อบ่งใช้: น้ำเสีย ตกค้างในทรวงอกและภาวะบวมหน้า

shizao decoction: a formula composed of *gansui*, *daji*, *yuanhua*, and *dazao*. Actions: vigorously expels retained waste fluid. Indications: pleural effusion and edema.

瘦薄舌 (shòu bó shé): 舌体较常人偏小而薄, 多为气血两虚或阴虚火旺。

ໄໝປໍເສ: ລິ້ນຟອມບາງ ລິ້ນຟອມບາງກວ່າປົກຕິ ມັກເກີດ ຈາກລົມປາກົດແລະເລືອດຟຸ່ງຫຼືຍີນຟຸ່ງໄຟລຸກໂຮນ

thin tongue: The tongue is thinner than normal, mostly caused by *qi* and blood deficiency or *yin* deficiency with flaming of fire.

受盛之官 (shòu chéng zhī guān): 小肠是承受胃腐熟的食糜, 进行泌别清浊的消化器官。

ໄໝເຈິງຈິງກຸວາ: ອົງຍະຮອຣັບ ລຳໄສ້ເລີກມີເນື້ອທີ່ ຮອຣັບອາຫານທີ່ຜ່ານການຍ່ອຍຈາກຮາກອາຫານ ແລ້ວ ແຍກແຍະສາອາຫານກັບກາກອາຫານອອກຈາກກັນ

Receiving organ: The small intestine receives chyme decomposed by the stomach. It functions

as separating essence from the waste.

瘦人多火 (shòu rén duō huǒ): 形体消瘦之人, 多由阴虚火旺所致。

ໄໝເຮີນຕົວຫົວ: ຄົນຟອມໄຟມາກ ຄົນທີ່ມີຮູບຮ່າງຟອມ ມັກ ເກີດຈາກຍີນຟຸ່ງໄຟລຸກໂຮນ

thin people excessive fire: thin body constitution mostly caused by flaming of fire due to *yin* deficiency.

手三里 (shǒu sān lǐ): 位于前臂前区, 肘横纹下 2 寸, 阳溪 (LI 5) 与曲池 (LI 11) 的连线上。主治: 颊肿、口喎、齿痛、三叉神经痛、喉痹、咽炎、失音、腹痛、吐泻, 以及肘臂痛或上肢不遂、肩背痛、腰痛等病症。

ໄໝສານຫລີ: ຈຸດຝັ່ງເຂັມບຣີເວີນປາຍແຂນດ້ານນອກ ຢູ່ ໄຕ້ຮອຍພັບຂ້ອຍ 2 ສູນ ບົນເສັ້ນທີ່ເຊື່ອມຮ່າງຫຼັງຫຼີ (LI 5) ກັບຫຼີຊີວີ (LI 11) ຂໍ້ບໍ່ໃຊ້: ແກ້ມບວມ ປາກເຍື່ອ ປວດຟັນ ປວດເສັ້ນປະສາທໄປຫຼັກ ຄອອັກເສບ ເສື່ອແພ ປວດທ້ອງ ອາເຈີຍນ ທ້ອງເສື້ຍ ປວດຂ້ອຍ ອັມພາດແຂນ ປວດສະບັກ ແລະປວດຫຼັງສ່ວນລ່າງ

shousanli (LI 10): an acupoint located on the line connecting *yangxi* (LI 5) and *quchi* (LI 11), 2 *cun* below the transverse crease of the elbow. Indications: swollen cheek, deviated mouth, toothache, trigeminal neuralgia, pharyngitis, aphonia, abdominal pain, vomiting, diarrhea, elbow pain, upper limb paralysis, scapular pain, and low back pain.

手五里 (shǒu wǔ lǐ): 位于臂部, 肘横纹上 3 寸, 曲池 (LI 11) 与肩髃 (LI 15) 的连线上。主治: 肘臂挛痛、瘰癧等病症。

ໄໝອຸ່ນຫລີ: ຈຸດຝັ່ງເຂັມບຣີເວີນດ້ານແຂນ ຢູ່ເໜືອຮອຍພັບ ຂ້ອຍ 3 ສູນ ບົນເສັ້ນທີ່ເຊື່ອມຮ່າງຫຼັງຫຼີ (LI 11) ກັບ ເຈີຍນຫຼີວີ (LI 15) ຂໍ້ບໍ່ໃຊ້: ປວດເກຣິງຂ້ອຍຫຼືວ ວັນໂຣດຕ່ອມນ້ຳເລືອກທີ່ຄວ

shouwuli (LI 13): an acupoint located on the forearm, 3 *cun* above the cubital crease, on the line connecting *quchi* or (LI 11) and *jianyu* (LI 15). *Indications:* spastic pain of elbow, or scrofula.

手足心汗 (shǒu zú xīn hàn): 手足心汗多潮湿的表现, 多为湿热、阴虚或气虚所致。

ใส่จู่ชินฮ่าน: เหงื่อออกฝ่ามือฝ่าเท้า เหงื่อออกบริเวณฝ่ามือฝ่าเท้าจนเปียกชื้น มักเกิดจากความร้อนชื้น ยินพร่อง หรือลมปราณพร่อง

palm and sole sweating: excessive sweating of the palm and sole, mostly caused by damp-heat, *yin* or *qi* deficiency.

俞府 (shū fǔ): 位于胸部, 锁骨下缘, 前正中线旁开 2 寸。主治: 咳嗽, 气喘, 胸痛, 呕吐等病症。

ซูฝู่: จุดฝังเข็มบริเวณหน้าอก ตรงขอบล่างของกระดูกไหปลาร้า ห่างจากแนวกิ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ไอ หอบ ปวดทรวงอก และอาเจียน

shufu (KI 27): an acupoint located on the chest, beneath the arch of the clavicle, 2 *cun* lateral to the anterior midline. *Indications:* cough, dyspnea, thoracic pain, and vomiting.

束骨 (shù gǔ): 足太阳经输穴。位于跖区, 第 5 跖趾关节的近端, 赤白肉际处。主治: 头痛, 恶风, 颈项强痛, 眩晕, 癫、狂、痫, 腰足痛等病症。

ซูกู่: จุดชูของเส้นกระเพาะปัสสาวะ อยู่หลังต่อข้อ metatarsophalangeal ที่ 5 ตรงรอยต่อส้นนิ้ว *ข้อบ่งใช้:* ปวดศีรษะ กล้ามเนื้อปวดตึงต้นคอ เวียนศีรษะ โรคจิตซึมเศร้า คลุ้มคลั่ง ลมชัก และปวดเอวร้าวลงเท้า

shugu (BL 65): the *shu* point of bladder meridian, located proximal to the 5th metatarsophalangeal joint on dorso-ventral boundary. *Indications:* headache, aversion to wind, neck pain, stiff neck, dizziness, depressive psychosis, mania, epilepsy,

and low back pain radiating to foot.

率谷 (shuài gǔ): 位于颞部, 耳尖直上入发际 1.5 寸。主治: 偏头痛, 眩晕, 呕吐; 小儿惊风等病症。

ช่วยกู่: จุดฝังเข็มบริเวณขมับ อยู่เหนือแนวชายผมตรง ยอดใบหูขึ้นไป 1.5 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* ไมเกรน เวียนศีรษะ อาเจียน และชักในเด็ก

shuaigu (GB 8): an acupoint located on the temporal region, 1.5 *cun* directly above the hairline from the ear apex. *Indications:* migraine, dizziness, vomiting, and infantile convulsion.

水不涵木 (shuǐ bù hán mù): 肾属水, 肝属木。肾阴虚不能滋养肝阴, 肝肾阴虚不能制约肝阳, 致肝阳上亢。

ส่วยปู้หานมู่: น้ำไม่หล่อเลี้ยงไม้ ไตสังกัดธาตุน้ำ ตับสังกัดธาตุไม้ ยินไตพร่องไม่สามารถหล่อเลี้ยงยินตับ ยินไตและยินตับพร่องควบคุมหยางตับไม่ได้ ทำให้หยางตับแกร่งตีขึ้นบน

water fails to nourish wood: Kidney pertains to the water. Liver pertains to the wood. kidney *yin* deficiency failing to nourish liver *yin*, liver and kidney *yin* deficiency fail to restraint liver *yang*, resulting in liver *yang* hyperactivity and moving upwards.

水道 (shuǐ dào): 于下腹部, 脐中下 3 寸, 前正中线旁开 2 寸。利水的常用穴, 主治: 小腹胀, 小便不利, 疝气, 痛经, 不孕等病症。

ส่วยต้าว: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อย อยู่ใต้สะดือ 3 ชู้น และห่างจากแนวกิ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 2 ชู้น *ข้อบ่งใช้:* แน่นท้องน้อย ปัสสาวะลำบาก ไส้เลื่อน ปวดประจำเดือน และสตรีมีบุตรยาก ยังเป็นจุดที่ใช้บ่อยในการขับปัสสาวะ

shuidao (ST 28): an acupoint located on the lower abdomen, 3 *cun* below the umbilicus and 2 *cun*

lateral to the anterior midline. *Indications:* hypogastric distention, difficulty in urination, hernia, dysmenorrhea, and female infertility. It is also commonly used for diuresis.

水泛高原 (shuǐ fàn gāo yuán): 三焦疏通水道的功能失常, 水液停留于上焦。

ส่วยฟานกาวหยวน: น้ำท่วมที่ราบสูง การระบายทางเดินน้ำของซานเจียวผิดปกติ เกิดน้ำตกค้างที่เจียวบน

plateau is flooded: water retention at *shangjiao* due to dysfunction of *sanjiao* on water way dredging.

水分 (shuǐ fēn): 位于上腹部, 在脐中上1寸, 前正中线上。主治: 臌胀, 水肿, 小便不通等病症。

ส่วยเฟิน: จุดฝังเข็มบนแนวกิ่งกลางลำตัวด้านหน้า อยู่เหนือสะดือ 1 ชู้น ข้อบ่งใช้: ท้องมาน บวม น้ำ และปัสสาวะลำบาก

shuifen (CV 9): an acupoint located on the anterior midline of the upper abdomen, 1 *cun* above the umbilicus. *Indications:* ascites, edema, and difficulty in urination.

水沟 (shuǐ gōu): 位于面部, 人中沟的上 1/3 与中 1/3 交点处。为昏迷急救要穴。主治: 水肿, 消渴, 口角歪斜、流涎, 鼻塞, 鼻衄, 癫痫, 口噤, 腰脊强痛等病症; 输卵管结扎术、剖腹产手术、胃大部切除术针刺麻醉常用穴。

ส่วยโกว: จุดฝังเข็มบนริมฝีปาก ตรงจุดแบ่งระหว่าง 1/3 ส่วนบนกับ 1/3 ส่วนกลางของร่องใต้จมูก เป็นจุดสำคัญในการปฐมพยาบาลกรณีหมดสติ ข้อบ่งใช้: บวม น้ำเบาหวาน ปากเบี้ยว น้ำลายยืด คัดจมูก เลือดกำเดาไหล ลมชัก ชากรไทรแซ็ง ปวดตึงแนวสันหลังส่วนเอว ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการทำหัตถ์หัตถ์ ผ่าท้องคลอด และผ่าตัดกระเพาะอาหาร

shuigou (GV 26): an acupoint located at the point

between upper 1/3 and medium 1/3 of the philtrum. It is a key acupoint for first aid. *Indications:* edema, diabetes mellitus, deviated mouth, drooling of saliva, nasal stuffiness, epistaxis, epilepsy, lockjaw, spastic pain along lumbar vertebrae. It is commonly used in acupuncture anesthesia for tubal ligation, cesarean section, and subtotal gastrectomy.

水谷之精 (shuǐ gǔ zhī jīng): 饮食物中的营养成分。

ส่วยกู่จื่อจิง: สารจำเป็นจากสารอาหารและน้ำ สารบำรุงร่างกายที่ได้จากอาหารและน้ำ

foodstuff essence: the nutrients obtained from foodstuffs.

水留中脘 (shuǐ liú zhōng wǎn): 三焦疏通水道的功能失常, 水液停留于中焦。

ส่วยหลิวจงหวาน: น้ำตกค้างที่จงหวาน การระบายทางเดินน้ำของซานเจียวผิดปกติ เกิดน้ำตกค้างที่เจียวกลาง

water retention at zhongwan: water retention at *zhongjiao* due to dysfunction of *sanjiao* on water way dredging.

水乱二便 (shuǐ luàn èr biàn): 三焦疏通水道的功能失常, 水液停留于下焦致二便紊乱。

ส่วยลว่นเอ๋อร์เปี่ยน: น้ำรบกวนการขับถ่าย การระบายทางเดินน้ำของซานเจียวผิดปกติ เกิดน้ำตกค้างที่เจียวล่าง ทำให้ระบบการขับถ่ายอุจจาระปัสสาวะแปรปรวน

excretion disturbance by water: water retention at *xiajiao*, resulting in disorders of defecation and urination, due to dysfunction of *sanjiao* on water way dredging.

水逆 (shuǐ nì): 口干欲饮, 饮后则吐的表现, 多为水饮停胃。

ส่วยนี่: น้ำไหลย้อน ปากแห้งกระหายน้ำ แต่ดื่มน้ำแล้ว

อาเจียนออกทันที มักเกิดจากน้ำเสียตกค้างในกระเพาะอาหาร

water counterflow: a feeling of thirsty with dry mouth and desire for drinking but immediate vomiting afterwards, mostly caused by waste fluid accumulating in the stomach.

水气凌心 (shuǐ qì líng xīn): 肾阳虚水液内停影响于心功能的病机。

สุขขีหลังชิน: น้ำรุกหัวใจ หายงโตพร่อง เกิดน้ำตกค้างภายในจนกระทบหน้าที่ของหัวใจ

water qi invading heart: kidney yang deficiency resulting in fluid retention and affecting the heart functions.

水泉 (shuǐ quán): 足少阴经郤穴。位于足跟区, 太溪 (KI 3) 直下1寸, 跟骨结节内侧凹陷中。主治: 月经不调, 痛经, 子宫脱垂; 小便不利; 眼目昏花等病症。

สุขเจริญ: จุดขึ้นของเส้นไต อยู่บริเวณสันเท้า ตรงรอยปุ่มของ tuberosity ของกระดูกสันเท้าด้านใน ได้ทำยชี่ (KI 3) 1 ชุน ขอบ่งใช้: รอบเดือนผิดปกติ ปวดประจำเดือน มดลูกหย่อน ปัสสาวะขัด และตาพร่าลาย

shuiquan (KI 5): the xi point of the kidney meridian, located on the heel, 1 cun below taixi (KI 3), in the depression medial to the calcaneal tuberosity. *Indications:* irregular menstruation, dysmenorrhea, prolapsed uterus, dysuria, and blurred vision.

水突 (shuǐ tū): 位于颈部, 横平环状软骨, 胸锁乳突肌前缘。主治: 咳嗽, 气喘, 咽喉肿痛等病症。

สุขทุ: จุดฝังเข็มบริเวณคอ ระนาบเดียวกับกระดูก cricoid อยู่ชิดขอบหน้าของกล้ามเนื้อ sternocleidomastoid *ขอบ่งใช้:* ไอ หอบ และเจ็บคอ

shuitu (ST 10): an acupoint located on the neck, at

the same level with the cricoid cartilage and on the anterior border of the sternocleidomastoid muscle.

Indications: cough, dyspnea, and sore throat.

顺传 (shùn chuán): 病变多从卫分开始, 依次传入气分、营分、血分。它体现了病邪由表入里, 由浅入深, 病情由轻而重的传变过程, 反映了温热病发展演变的一般规律。

สุนฉวน: การลุกลามเรียงลำดับ การดำเนินโรคเริ่มจากระดับผิวหนัง ปกป้อง ลุกลามเข้าสู่ระดับลมปราณหทัย และเลือดตามลำดับ แสดงถึงขั้นตอนการลุกลามของปัจจัยก่อโรคจากภายนอกเข้าสู่ภายใน จากระดับตื้นสู่ลึก และอาการป่วยเปลี่ยนจากเบาเป็นหนัก สะท้อนถึงกฎเกณฑ์ทั่วไปในการดำเนินโรคของโรคไข้พิษร้อน

sequential transmission: the disease progression follows normal sequence, starting from defense, qi, nutrient, and blood level respectively. It demonstrates the progression of transmission of evil qi from the exterior to interior, superficial to deep, and patient's condition from mild to severe, which reflects the general transmission rule of epidemic febrile disease progression.

四白 (sì bái): 位于面部, 眶下孔处。主治: 目翳、目赤痒痛、迎风流泪、眼睑颤动, 口眼斜、面痛、面肌抽搐等病症; 牙拔除术、唇裂整复术、腭裂整复术、青光眼手术、上颌窦手术、斜视矫正术针刺麻醉常用穴。

ซื่อปาย: จุดฝังเข็มบนใบหน้า ตรงกับ infraorbital foramen *ขอบ่งใช้:* ต้อเนื้อ ต้อกระจก ตาแดง คันตา ปวดตา น้ำตาไหลเมื่อถูกลม หนังตากระตุก อัมพาตใบหน้า ปวดใบหน้า กล้ามเนื้อใบหน้ากระตุก ยังเป็นจุดฝังเข็มช่วยเสริมการระงับความรู้สึกที่ใช้บ่อยในการถอนฟัน ผ่าตัดปากแหว่งเพดานโหว่ ต้อหิน ไส้ติ่ง และสายตาสั้น

sibai (ST 2): an acupoint located on the face, in the infraorbital foramen. *Indications:* pterygium,

cataract, redness of eye, sore eye, lacrimation induced by wind, blepharospasm, facial paralysis, facial pain, and hemifacial spasm. It is commonly used in acupuncture anesthesia for tooth extraction, cleft lip, cleft palate, glaucoma, sinusitis, and strabismus surgery.

四渎 (sì dú): 位于前臂后区, 肘尖 (EX-UE 1) 下 5 寸, 尺骨与桡骨间隙中点。主治: 耳聋, 齿痛, 手臂痛等病症。

ข้อต่อ: จุดฝังเข็มบริเวณแขนด้านนอก ใต้โหว่เจียน (EX-UE 1) 5 ชุน ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างกระดูก ulna กับ radius **ข้อบ่งใช้:** หูตึง หูหนวก ปวดฟัน และปวดแขน

sidu (TE 9): an acupoint located on the dorsal side of the forearm, 5 cun below *zhoujian* (EX-UE 1), at the midpoint between the ulna and radius. *Indications:* hearing loss, toothache, and pain of forearm.

四季脉 (sì jì mài): 随着季节气候的变化脉象有春弦, 夏洪 (钩)、秋浮 (毛)、冬沉 (石) 的变化。

ข้อจี้มาย: **ชีพจรสี่ฤดู** การเปลี่ยนแปลงของลักษณะชีพจรตามสภาพอากาศของแต่ละฤดู กล่าวคือ ฤดูใบไม้ผลิตึง (สายขลุ) ฤดูร้อนถาโถม (เงียง) ฤดูใบไม้ร่วงลอย (ขนนก) และฤดูหนาวจม (หิน)

four seasons pulse: A pulse changes according to the four seasons, namely wiry pulse (bow string) in spring, surging pulse (barb) in summer, floating pulse (feather) in autumn, and deep pulse (stone) in winter.

四君子汤 (sì jūn zǐ tāng): 组成: 人参、白术、茯苓、炙甘草。功用: 益气健脾。主治: 脾胃气虚证。

ข้อจวินจื่อทาง: ข้อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาเหริน เซิน ป้ายจู้ ผูลิง และจื่อگانฉ่าว สรรพคุณ: เสริมลมปราณและบำรุงม้าม **ข้อบ่งใช้:** ภาวะโรคซี้ม้าม-กระเพาะอาหารพร่อง

sijunzi decoction: a formula composed of *renshen*, *baizhu*, *fuling*, and *zhigancao*. *Actions:* tonifying *qi* and replenishing spleen. *Indication:* spleen-stomach *qi* deficiency disease-condition.

四满 (sì mǎn): 位于下腹部, 脐中下 2 寸, 前正中线旁开 0.5 寸。主治: 月经不调, 带下, 遗精, 遗尿, 泄泻, 腹痛, 水肿等病症。

ข้อหม่าน: จุดฝังเข็มบริเวณท้องน้อย อยู่ใต้สะดือ 2 ชุน และห่างจากแนวกึ่งกลางลำตัวตามแนวระนาบ 0.5 ชุน **ข้อบ่งใช้:** รอบเดือนผิดปกติ ตกขาว ผื่นเปียก กลั้นปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะรดที่นอน ท้องเสีย ปวดท้อง และบวมหน้า

siman (KI 14): an acupoint located on the lower abdomen, 2 cun below the umbilicus and 0.5 cun lateral to the anterior midline. *Indications:* irregular menstruation, leukorrhea, wet dream, urinary incontinence, enuresis, diarrhea, abdominal pain, and edema.

四逆散 (sì nì sǎn): 组成: 甘草、枳实、柴胡、白芍。功用: 透邪解郁, 疏肝理脾。主治: 阳郁厥逆证及肝脾不和证。

ข้อนี้สาน: ข้อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาگانฉ่าว จื่อสือ ฉายหู่ และปายสาว สรรพคุณ: ขับปัจจัยก้อโรค แก้อลมปราณถูกปิดกั้น ระบายลมปราณตับ และปรับการไหลเวียนลมปราณม้าม **ข้อบ่งใช้:** ภาวะโรคมือเท้าเย็น เหตุหยางถูกปิดกั้นและภาวะโรคตับ-ม้ามไม่ประสานกัน

sini powder: a formula composed of *gancao*, *zhishi*, *chaihuang*, and *baishao*. *Actions:* expelling evil *qi*, resolving *qi* stagnation, soothing liver *qi*, and regulating spleen *qi*. *Indications:* cold limbs due to constrained yang disease-condition and incoordination between liver and spleen.

四逆汤 (sì nì tāng): 组成: 附子、干姜、炙甘草。

功用: 回阳救逆。主治: 少阴病心肾阳气虚衰。

ชื่อนี้ทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาฟูจื่อ กานเจียง และจื่อกานหน่าว สรรพคุณ: ภูเขียงพื้นชีพ ขอบ่งใช้: ลมปรารถนหางหัวใจและไตพร่องมากในโรคชาวยิน
sini decoction: a formula composed of *fuzi*, *ganjiang*, and *zhigancao*. *Actions:* restoring devastated *yang* for life support. *Indication:* *shaoyin* disease with severe heart and kidney *yang qi* deficiency.

四神丸 (sì shén wán): 组成: 肉豆蔻、补骨脂、五味子、吴茱萸。功用: 温补脾肾, 涩肠止泻。主治: 脾肾阳虚泄泻。

ชื่อเสินหวาน: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาโรวัวโต้ว โคว่ ฟูจื่อ ฝูเว่ยจื่อ และฝูจื่อหวิ สรรพคุณ: อบอุ่นบำรุงม้ามและไต เหนียวรังสมานลำไส้ แก้ท้องเสีย ขอบ่งใช้: อุจจาระร่วงเหตุหยางม้าม-ไตพร่อง

sishen pill: a formula composed of *roudoukou*, *buguzhi*, *wuweizi*, and *wuzhuyu*. *Actions:* warm-nourishing spleen and kidney, and reducing intestinal motility to stop diarrhea. *Indications:* diarrhea due to spleen and kidney *yang* deficiency.

四物汤 (sì wù tāng): 组成: 熟地黄、当归、白芍、川芎。功用: 补血和血。主治: 营血虚滞。

ชื่ออุททาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาสุตี่หวาง ตางกุกย่ำยสาว และชวนชยง สรรพคุณ: บำรุงเลือดและปรับการไหลเวียนเลือด ขอบ่งใช้: เลือดพร่องการไหลเวียนติดขัด

siwu decoction: a formula composed of *shudihuang*, *danggui*, *baishao*, and *chuanxiong*. *Actions:* nourishing and regulating blood. *Indication:* blood deficiency-stagnation.

丝竹空 (sī zhú kōng): 位于面部, 眉梢凹陷中。主治: 头痛, 眩晕, 目赤肿痛、眼睑瞤动, 倒睫; 癫痫, 目上视等病症。

ชื่อจู่คง: จุดฝังเข็มบนใบหน้า ตรงร่องงุ้มที่หางคิ้ว ขอบ่งใช้: ปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ตาอักเสบ หนังตากระตุก ขนตาม้วนเข้าใน ลมชัก และตาเหลือก

sizhukong (TE 23): an acupoint located on the face, in the depression at the lateral end of the eyebrow. *Indications:* headache, dizziness, inflammation of eye, blepharospasm, trichiasis, epilepsy, and upward straining.

素髎 (sù liáo): 位于鼻尖的正中央。主治: 鼻塞, 鼻衄, 鼻渊, 鼻息肉, 酒齄鼻等病症。

ซูเหลียว: จุดฝังเข็มอยู่ตรงกลางปลายจมูก ขอบ่งใช้: คัดจมูก เลือดกำเดาไหล ไช้สลักเสบ ริดสีดวงจมูก และโรค rosacea

suliao (GV 25): an acupoint located on the tip of the nose. *Indications:* nasal stuffiness, epistaxis, sinusitis, nasal polyp, and rosacea.

酸枣仁汤 (suān zǎo rén tāng): 组成: 酸枣仁、茯苓、知母、川芎、甘草。功用: 养血安神, 清热除烦。主治: 肝血不足, 心烦失眠。

ชวนจ่าวเหรินทาง: ชื่อตำรับยา ประกอบด้วยตัวยาชวนจ่าวเหริน ฝูหลิง จื่อหู่ ชวนชยง และกานฉ่าว สรรพคุณ: บำรุงเลือด สงบเส้น ดับร้อน และแก้การหงุดหงิด ขอบ่งใช้: หงุดหงิดนอนไม่หลับเหตุเลือดดื่บพร่อง

suanzaoren decoction: a formula composed of *suanzaoren*, *fuling*, *zhimu*, *chuanxiong*, and *gancao*. *Actions:* nourishing blood, calming mind, and clearing heat to relieve irritability. *Indication:* mental irritability and insomnia due to liver blood insufficiency.

髓之海 (suǐ zhī hǎi): 脑是髓汇聚之处, 称为髓之海。

สุยจื่อห่าย: ทะเลแห่งไขกระดูก สมองเป็นศูนย์รวมของไขกระดูก จึงเปรียบเป็นทะเลแห่งไขกระดูก

sea of marrow: Brain is the center of the bone marrow. It uses the sea as metaphor.